

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 9/2025**

Rīgā, 2025. gada 9. maijā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2025. gada 16. aprīļa sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Toms Ostrovskis, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Kristers Pļešakovs, Gunta Līdaka

konstatē:

[1] Biedrības valde 2025. gada 20. februārī saņēma Alekseja Rošļikova (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") sūdzību par TV kanālā TV4, ko uztur SIA "4. vara" (turpmāk tekstā – "Medijs") 15. februāra raidījumu "Šovs 8os" (16+) sarunu šovs TAUTOMĀTI, Edgars Bāliņš un nedēļas stulbingu analīze" (turpmāk tekstā – "Raidījums").

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka Raidījumā tā dalībnieki vairākkārtīgi nepieklājīgi izteikušies par viņu, aizskarot godu un cieņu, lietojot vārdus "Šitais kretīns (..) ", "Es šito sīko perdeli, es viņu, es pirmkārt viņu izmestu no Saeimas ārā (..) ", "(..) dzirdot, ka divi sūda gabali apvienosies (..) ", "pretvalstiski maitas gabali (..) ", "[..] labi, liekam sūdus mierā (..) ", kā arī Raidījumā izvietojot fotokolāžas, kuros redzams Sūdzības iesniedzējs.

[3] Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Raidījumā pārkāpti biedrības Ētikas kodeksa punkti 4.3. (Diskriminācijas un naida kurināšanas aizliegums) un 4.7. (Cieņa) un lūdz Biedrību "saskaņā ar Ētikas kodeksa 4.3. un 4.7. punktu, izvērtēt SIA "4. vara" TV4 Latvijas televīzijas kanāla Šova raidījuma vadītāju publiskus godu un cieņu aizskarošus izteikumus par Latvijas Republikas 14. Saeimas tautas ievēlētu deputātu Alekseju Rošļikovu, kas sabiedrību netieši aicina uz verbālu vai neverbālu vardarbību."

[4] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[5] Atbildes vēstulē Medijs paskaidro, ka "Šovs 8os" producenti veido raidījumu, kurā ar pārspīlējumiem un ironiju komentāra formātā atskatās uz aktuālajām politikas norisēm, nešķirojot politiskos varoņus, kuru darbības komentēt. Šajā formātā piedien asāki izteikumi par politiķiem. Medijs nav Raidījuma veidotājs, bet sadarbojas ar producentiem, kuri ir Raidījuma autori.

Medijs skaidro, ka vēlas veicināt satura radīšanu, kas stiprina valstisko apziņu, latvisko kultūrtelpu, kritisko domāšanu un sabiedrības saliedētību uz latviešu valodas pamata. Šāda satura veidošana paredz viedokļu paušanu, ievērojot vispārpieņemtās normas. Pēc Raidījuma pārraidīšanas Medijs un Raidījuma producenti ir pārrunājuši Sižetu un vienojušies turpmāk pievērst rūpīgāku vērību satura atbilstībai Medija standartiem.

Savukārt 12. aprīļa raidījumā Medijs pirms kārtējā "Šovs 8os" raidījuma ir pārraidījis atvairināšanas skatītājiem un Sūdzības iesniedzējam, ja tiem izteikumi un necenzētā leksika ir raisījuši negatīvas emocijas.

[6] Biedrības valde Sūdzību, Medija atbildi, Medija no tā arhīva izkopēto Sižetu (jo senāki sižeti vairs nav publiski pieejami TV platformu arhīvos), pārraidītās atvairināšanas ierakstu nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[7] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un Sižeta atbilstību likumu normām, t.sk. pārbaudīt vai ticis aizskarts gods un cieņa. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[8] Raidījums atbilst savam žanram, pasaulē zināmā formāta "late-night trash talk" adaptācijai Latvijā, un šādiem raidījumiem raksturīgs, ka tā dalībnieki izsaka savu viedokli arī kā asu, nesaudzīgu kritiku, izmantojot satīru, pārspilējumus un citus ekspresīvus izteiksmes līdzekļus. Ētikas padome secina, ka tāds šis Raidījums ir arī pret citiem apskatītajiem varoņiem, no kuriem liela daļa ir politiķi, amatpersonas, līdzīgi kā Sūdzības iesniedzējs. Sūdzības iesniedzējs Raidījumā ticis īpaši asi kritizēts par saviem kā politiķa publiskiem izteikumiem, kas veicina etnisko spriedzi, nesaticību un naidu, proti, izteikumiem, ka Rīga ir krievvalodīgo pilsēta un latvieši var krāmēt koferus.

Ētikas padome uzskata, ka publisku personu, tostarp politiķu kritikas robežas ir daudz plašākas, tomēr no pārmērīgām rupjībām būtu jāizvairās, jo rupju vārdu lietojums medijos pazemina jau tā zemās publiskās kritikas robežas. Kritiku iespējams izteikt arī nelietojot tik rupjus vārdus, bet ievērojot augstākas pieklājības normas.

Medija pārraidītā atvainošanās ir izsmeloša, precīza, un Medijs tai ir devis pietiekamu redzamību. Tas apliecina Medija godprātīgo attieksmi pret Ētikas kodeksa ievērošanu un iespējamā aizskāruma novēršanu. Lai arī Medijs nav veidojis Raidījumu, bet to pārraidījis, Ētikas padome uzskata, ka tam ir būtiski iepazīstināt savus sadarbības partnerus – raidījumu veidotājus ar savām vērtībām, lai izvairītos no šādām situācijām.

[9] Andrejs Mēters, informē Ētikas padomi, ka labi pazīst vienu no Raidījuma dalībniekiem, tāpēc no balsojuma atturas, lai izslēgtu interešu konflikta iespējamību.

[10] Ievērojot secināto, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Toms Ostrovskis, Kristers Plešakovs, Aleksandrs Mirlins, Gunta Līdaka balso, ka Medijs NAV pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Rekomendēt Medijam iepazīstināt ar savām vērtībām tā sadarbības partnerus, kas veido saturu, lai izvairītos no līdzīgām situācijām.
3. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
4. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.